

gaze, reticella-čipka, filet-antique, izvrševanje raznih šivanih čipkastih del, point de Venise, Rosalina, izvrševanje raznih šivanih čipkastih del.

Rednih učenk je bilo v začetku leta 34, koncem leta 31, hospitantinj 23, obiskovalk ateljeja pa 5. Mejnimi je bilo 10 Nemk, 49 Slovenk, 2 Poljakinji in 1 Lahinja.

Šolsko leto 1895./96. se prične dne 17. septembra 1895. s slovesno službo božjo.

Redni učenci in učenke, ki hočejo vstopiti v šolo, naj se v spremstvu svojih roditeljev ali njih namestnikov zglase pri ravnateljstvu dne 15. septembra (od 8. do 11. ure zjutraj) ali pa 16. septembra (od 9. do 12. ure zjutraj ali od 3. do 6. ure popoldne). S seboj jim je prinesiti odpustnico ljudske šole in dokaz, da so dovršili 14. leto svoje dobe. Roditelji, oziroma njih namestniki, se morajo tudi izreči, da bode vpisani učenec (oziroma učenka) po moči obiskoval strokovno šolo vso učno dobo.

Učenci in učenke, ki so že hodili v ta zavod, morajo se dne 16. septembra javiti s poslednjim letnim izprijemalom; frekventantje, stopajoči v II. letnik, morajo mimo tega prinesiti potrdilo svojih roditeljev, oziroma njih namestnikov, da so le-ti zadovoljni s poklicem, katerega si je izvolil učenec.

Izredni učenci in učenke (hospitanje) se takisto vpisujejo dne 16. septembra, potem pa tudi med šolskim letom, kolikor je namreč še prostora.

Oddelek za pletenje košaric obiskujejo lahko moški in ženski učenci. Pouk v tem oddelku traja za sedaj jedno leto.

Obrtnijske raznoterosti.

Nova varnostna naprava pri železnicah. Da dva vlaka ne trčita vkupe, so napravili v meckawkenskem tunelu neko posebno napravo. V tunelu so napravili svetilnice žarnice po 100 metrov narazen. Ko se pelje vlak, se te svetilnice z neko pripravo same ugasnejo in ko vlak odide 400 metrov daleč, se zopet same prižgo. Strojvodja vsled tega lahko ve, če je pred njim kak vlak in kako daleč. Če gore vse svetilnice, je to znamenje, da je pot popolnoma prosta. Ta naprava je velike važnosti za varnost pri vožnji v tunnelih.

Avtomat za priporočena pisma. Na pošti v Novem Jorku imajo posebno umetno napravljen avtomat. Narejen je tako, če vanj vržeš pismo in neki gotov denar, da pismo stehta, s številko zaznamuje, napravi receptis, ki ga izroči oddajalcu pisma, napravi pa tudi dvojnik, katerega pa obdži. Uradnik ima zatorej dosti manj dela. Take aparate baje postavijo pri vseh pismenih nabiralnikih v mestu, da ljudem za oddajo priporočenih pisem ne bode niti treba hoditi na pošto.

Pravila centralne posojilnice slovenske.

(Konec.)

Načelstvo.

§ 18. Načelstvo „Centralne posojilnice slovenske“ sestoji iz ravnatelja in 4 udov načelstva. Sedež „Cen-

tralne posojilnice slovenske“ se more po sklepu občnega zbora od leta do leta spremeniti, kar pa pomeni premembo pravil.

§ 19. Ker sta sedež in načelstvo bistveni del teh pravil, mora se oboje po izvolitvi naznaniti za vpis v združni register.

§ 20. Načelstvo „Centralne posojilnice slovenske“ zastopa zadruga z vsemi pravicami, katere mu določuje postava od 9. aprila 1873., in podpisuje v imenu zadruge na ta način, da se podpišeta dva uda pod firmo, katera naj bo pisana ali s pečatom natisnena.

§ 21. Načelstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče stvari v sejah, pri katerih ravnatelj ali njegov namestnik predseduje in pri katerih morata razun predsednika biti navzočna dva uda načelstva, da so sklepčni. Sklepa se z večino glasov; pri enakosti glasov odločuje predsednikovo mnenje. O sejah načelstva se sestavljajo zapisniki, katere morajo vsi navzočni podpisati. Svoje sklepe razglašuje načelstvo po potrebi z oznanili v časopisih: „Sl. Narod“ in „Domovina“, po potrebi še po drugih časnikih.

§ 22. Načelstvo skrbi za redno opravljanje združnih opravil, posebno s tem, da se vodijo knjige po določbah trgovinske postave, da se varno ohrani denar in druge vrednostne listine.

§ 23. Načelstvo presoja vložene prošnje za posojila in dovoljuje posojila ter pošilja hranilne vloge.

§ 24. Koncem leta sklepa načelstvo knjige in račune, sestavlja bilanco in jo predloži pregledovalcem na pogled. Račun mora obsegati: 1. vse dohodke in stroške mej letom; 2. posebni račun dobička in zgube; 3. bilanco o stanju združnega premoženja koncem leta.

§ 25. Načelstvo zastopa zadrugo proti tretjim osebam in uradom, vodi tožbe, sklicuje občne zборе in določuje dnevni red.

§ 26. Ravnatelj podpisuje sam pisma, s katerimi se zadrugi ne naklada nikaka zveza. On se ima prepričati vsak čas o blagajničnem stanju in mora v slučaju kakega nereda takoj ukreniti, kar se mu zdi potrebno.

§ 27. Poduk, kako se ima opravljati blagajnični in uradni posel, sestavi načelstvo.

§ 28. Potrdila o prijemkih v imenu zadruge morajo brez izjeme biti podpisana od dveh udov načelstva, da so veljavna nasproti zadrugi.

§ 29. Če je ravnatelj začasno zadržan, opravlja njegove posle namestnik, in če je še ta zadržan, ostali udje načelstva. V slučaju stalnega zadržka, izstopa ali smrti posameznega uda načelstva morajo se udje načelstva do prihodnjega občnega zbora po sejinem sklepu načelstva nadopolniti in skrbeti, da se novi ud načelstva protokolira.

§ 30. Načelstvo sploh, kakor vsak posamezni ud načelstva se mora odstaviti vsak čas vsled sklepa izvanrednega občnega zbora, ako je tak predlog bil na dnevnem redu.

§ 31. Tačasno načelstvo „Centralne posojilnice slovenske“ je razvidno iz zapisnika I. občnega zbora. Vsi člani načelstva morajo biti in so s temi pravili poobla-

ščeni, dati zadrugo pri c. kr. okrožni sodnji v Novem mestu registrovati. Prihodnje načelstvo poveruje se po volilnem zapisniku, od predsednika občnega zbora in dveh zadrušnikov podpisanem. Novo načelstvo mora se takoj po volitvi na podlagi poverjenega prepisa volilnega zapisnika naznaniti pri trgovinski sodnji za vpis v zadrugni register. Vsaka volitev velja jedno leto.

Občni zbor:

§ 32. Redni občni zbor se sklicuje jedenkrat v letu, in sicer do konca junija v kraj, katerega načelstvo določi. Izvanredni občni zbor se skliče, če se načelstvu ali pregledovalcem potrebno zdi, ali če to zahteva deseti del zadrušnikov naznanjajoč predmete posvetovanja. Vabilo k vsakemu občnemu zboru mora se najmanj osem dnij prej razglasiti v časopisih „Slovenski Narod“ in „Domovina“ in ob enem naznaniti dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora. Predsednik občnega zbora je ravnatelj ali njegov namestnik.

§ 33. Predmeti sklepanja občnega zbora so: 1.) spremembra in razširjenje pravil; 2.) razdružba in likvidacija zadruge; 3.) potrjenje letnega računa; 4.) izvolitev načelstva in nadzornikov; 5.) odstavljenje načelstva. Udje načelstva se ne morejo izvoliti nadzorniki.

§ 34. Vsaka zadružnica (zadružnik) ima pravico glasovati pri občnem zboru v vseh v § 33. navedenih točkah in ima najmanj eden glas. Če ima več kakor 100 gld. deleža, pa dva glasova, več kakor 200 gld. deleža, 3 glasove in tako dalje za vsacih 100 gld. deleža po jeden glas več, vendar ne več kakor deset glasov. Posojilnice zadružnice so pri občnem zboru zastopane po kateremkoli svojem udu, ki se izkaže pri predsedniku občnega zbora s pooblastilom, podpisanim od dveh članov svojega načelstva. Posojilnice zadružnice se morejo dati zastopati tudi po drugih zadružnikih z enakim pismenim pooblastilom.

§ 35. Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj petdeseti del vplačanih deležev. Ako bi tega ne bilo, mora se razpisati v šestih tednih drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati. Sklepa se z nadpolovično večino glasov. Pri enakosti glasov odloči mnenje predsednikovo. Če gre za razdružbo zadruge, morate biti zastopani najmanj dve tretjini zadružnih deležev in morajo glasovati tri četrtine navzočih glasov za to, da se društvo razdruži, sicer je sklep neveljaven. Ako pri prvem občnem zboru niste zastopani dve tretjini deležev, mora se v šestih tednih sklicati drug občni zbor, pri katerem se potem veljavno sklepa s tremi četrtinami glasov brez ozira na zastopane deleže. Glasuje se, kakor določi predsednik. Volitve se pa vršijo po listkih. Važne sklepe vsakega občnega zbora razglasuje načelstvo po časopisih.

§ 36. Vsak zadružnik sme pri občnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu. O teh predlogih pa ne more občni zbor precej sklepati, ampak le določi, če se sploh vzamejo v pretres, da se o njih poroča v prihodnjem občnem zboru.

Računski pregledovalci in nadzorniki.

§ 37. Pregledovalci in nadzorniki morajo letni račun natanko pregledati in o njem poročati občnemu zboru. Pregledovalci nadzorujejo delovanje načelstva in imajo vsak čas pravico, se o stanju blagajnice in zadruge prepričati, kakor sploh uradovanje kontrolirati ter o kakem neredu koj poročati občnemu zboru, katerega naj skličejo. Pregledovalci se mej letom ne morejo odstaviti. Za pregledovalce, katerih število določi občni zbor, morejo se voliti katerikoli udje „Centralne posojilnice slovenske“ ali udje tistih posojilnic, katere so k „Centralni posojilnici“ pristopile.

IX. Hranilne vloge.

§ 38. Hranilne vloge se sprejemajo redoma le od slovenskih posojilnic in drugih denarnih zavodov, izjemoma od oseb. Obresti se računijo s prvim dnevom meseca in šestnajstim dnevom, ako se je vložilo vsaj do zadnjega dne prejšnjega meseca, oz, vsaj do 15. dne istega meseca, in do zadnjega dne meseca, po katerem se je vzdignila vloga, oziroma do 15. dne istega meseca, ako se je vzdignilo šele v drugi polovici istega meseca. Nevzdignene obresti se koncem vsacega pol leta prištevajo h kapitalu. Načelstvo more izjeme dovoliti. Hranilne vloge se zapišejo v hranilne knjižice, katere morajo imeti firmo zadruge in podpisane biti najmanj od dveh udov načelstva. (§ 28.) Hranilne knjižice se moreje glasiti na vsakakoršna imena in dokazujejo lastninsko pravico. Kdor prinese knjižico, temu se izplača znesek, ki ga ima vsled zapisa v knjižici terjati, razun v slučajih sodnijske prepovedi, potem razun slučajev: 1. če je vpeljana amortizacija dotične knjižice, 2. če vkladatelj odločno zahteva, da se izplačajo vloge njemu samemu ali njegovemu pooblaščenju. Ta izjema mora biti zaznamovana v knjižici in v knjigi za vloge.

§ 39. Hranilne vloge se izplačujejo, in sicer do 500 gld. brez odpovedi, do 1000 gld. v osmih dneh in čez 1000 gld. v tridesetih dneh po odpovedi.

X. Razsojevanje preprirov.

§ 40. Preprirov mej zadružniki in načelstvom razsoja končno občni zbor. Ravno tako razsoja končno občni zbor različna mnenja o posameznih določenih teh pravil.

§ 41. V točkah, katere tukaj nevedene niso, ravnati se je zadrugi po postavi od 9. aprila 1873. ter po obstoječih ukazih, ki so izdani na podlagi te postave. O drugih točkah še, katere niso niti v teh pravilih, niti v oni postavi in dotičnih ukazih, razsojuje občni zbor, ako po teh pravilih ne spadajo v področje načelstva.

Posnetek iz opravnega reda „Centralne posojilnice slovenske“.

„Centralne posojilnice slovenske“.

a) Načelstvo ima redne seje vsakih štirinajst dni — za zdaj ob četrtkih popoldne ob treh.

b) Edino le pri teh sejah se sprejemajo novi udje, dovoljujejo posojila in hranilne vloge posojilnicam zadružnicam.

c) „Centralna posojilnica slovenska“ sprejema in pošilja denar edino le po potu c. kr. poštne hranilnice. Kdorkoli hoče kaj vložiti v „Centralno posojilnico slovensko“, more to storiti le s posredovanjem c. kr. poštne hranilnice, torej se v ta namen poslužiti položnic (sprejemnic) tega zavoda, kateri jih vsakomu rad in brez plačno pošilja. Enako bode zavod izplačeval denar le po čekovnih nakaznicah c. kr. poštne hranilnice.

Z gotovino torej „Centralna posojilnica slovenska“ ne bode razpolagala, in njen blagajniški dnevnik ter c. kr. poštne hranilnice račun se imata vsikdar vjemati.

„Centralna posojilnica slovenska“ je določila za zdaj sledečo obrestno stopinjo: $4\frac{1}{4}\%$ za hranilne vloge, in $4\frac{1}{2}\%$ za posojila.

„Centralna posojilnica slovenska“ je pristopila kot društvenica k „Zvezi slovenskih posojilnic“ v Celji.

Kmetijske raznoterosti.

Bob ob deževji. Trajno deževje bobu ne ugaja. Ne raste in začne plesniti. Seveda proti deževji se ničesa storiti ne more. Jedino kar storiti moremo je, da odstranimo ves plevel in pa liste in stroke, ki jamejo plesniti. Tako nekoliko zabranimo, da se plesen prehitro ne razširja.

Dober gnoj zlasti za cvetlice in druge vrtno rastline je milina voda, ki se nikdar ne sme kar zavreči.

Poučni in zabavni del.

Zgodovinske povesti.

Slovincem je dosedaj pomanjkovala zgodovinska knjiga za meščanske in večrazredne ljudske šole. Temu nedostatku je odpomogel gosp. profesor Vrhovec s svojimi „Zgodovinskimi povestmi“. To delce je razdeljeno v tri dele. V prvem delu ali prvi stopinji, se peča največ s starim vekom, drugi del s srednjim vekom, in ravno izšla tretja stopinja pa ima 13 beril iz novega veka, ki obsegajo nad polovico knjige. Poleg tega je pa v tem delu jedno berilo iz starega veka, ki se tiče predzgodovinskega časa Avstrije in pa 20 krajših beril iz srednjega veka.

Gradivo je deloma razdeljeno po progresivni, deloma po ciklični učni metodi, in skušnja uči, da je ta metoda najboljša. Gospod pisatelj je prvotni načrt popolnoma dosledno izvršil. Ravnal se je po delu po Gindelyjevi in Vavruvovi knjigi, namenjeni za češke meščanske šole. Seveda je premenil gradivo, v kolikor se tiče Kranjske in sosednih dežel. Tretji del je primeren za tretji razred meščanskih in osmi razred ljudskih šol, ker popolnoma zadošča učnemu načrtu, kateri se je vpeljal z naredbo z 25. maja 1886. št. 2439 deželni šolski svet kranjski in ga je učno ministerstvo odobrilo. Ustreza pa tudi vsem didaktičnim in vzgojeslovnim zahtevam.

Gori omenjeni načrt se je pisatelju posebno posrečil. Kaj jasno so naslikane razne dobe in okoliščine, kakor tridesetletna vojska in pa turški časi. V berilih, ki se tičejo avstrijske zgodovine, so značaji vladarjev narisani točno, kratko in z dobrodejno iskrenostjo pravega domoljuba. Jako dobro izbrani in spretno vpleteni so spisi o kranjski zgodovini, kakor: „Turške vojske“, „Herbart Turjaški“, „Bitva pri Sisku“ itd.

Na konci pridejana časoslovna tabela olajšuje učencem pregled čez vse. Preverjeni smo, da bode knjiga dobro služila svojemu namenu. Potreba take knjige se je posebno sedaj čutila, ko imamo v Ljubljani že meščansko dekliško šolo. Brez dobrih knjig bi ne mogel napredovati pouk.

Ne moremo pa kaj, da bi pri tej priliki ne omenili, da na Kranjskem se premalo znajo ceniti meščanske šole. V vsej deželi nimamo niti jedne slovenske deške meščanske šole. Jedina meščanska deška šola v Krškem je nemška. Vendar imajo te šole dosti večjo vrednost za tistega, ki ne misli dalje študirati, temveč misli kar stopiti v praktično življenje, kakor spodnja gimnazija in realka, ki nista za praktično življenje, temveč le mladino pripravljata za daljše študije.

Omenjena Vrhovčeva knjižica je v lepi obliki izdala Blaznikova tiskarna v Ljubljani in stane vsak del (stopinja) 50 kr. Tisk je lep in sploh njih oprava svojem namenu popolnoma primerna. Gospodu pisatelju moramo biti hvaležni za te knjižice, kajti bodo podloga racionalnemu pouku na naših meščanskih šolah.

Tako pisane knjige so za šolsko mladino mnogo primernejše, nego bi bile s sistematično pisano zgodovino. Vzgojeslovci so se celo prepričali, da niti sistematično pisana zgodovina še za višje razrede srednjih šol ne ugaja, kajti jemlje le učencem veselje do učenja. Vrhovčeva knjiga pa ni suhoparna in bode baš zaradi svoje zanimive obravnane stvari vzbujala v naši šolski mladini veselje do zgodovine, posebno pa do avstrijske in slovenske in bode gotovo pospeševala slovensko in avstrijsko domoljublje.

Poučni in zabavni drobiž.

Koliko je zgubila Francija 1870. leta? Zgubila je dve pokrajini: Alzacijo in Lotaringijo, pet milijard frankov plačala vojne odškodnine in pet milijard je pa imela škode še na narodnem premoženju. 60.000 vojakov je bilo ubitih, 200.000 ranjenih 635.000 pa vjetih. Na bojišči je bilo vjetih 370.000 vojakov, v Parizu 180.000, v Švici 80.000, v Belgiji 50.000. Zgubili so 720 orlov in zastav, 7500 topov, in mnogo druge vojne priprave kakor voz, konj, pušk in drugega orožja. Francoski vpliv se je pomanjšal po vsem svetu. Pri Sedanu so Nemci bili vjeli cesarja Napoleona, maršala Mac Mahona, 39 generalov, 2325 častnikov, 84.500 mož. V Metz so Nemci vjeli maršale Bazaina, Canroberta in Leboeufa, 4000 častnikov, 173.000 mož, dobili 830 orlov in zastav. Vojska je trpela sedem mesecev in bilo je 17 bitk in 156 manjših bojev. Od 89 francoskih departementov jih je 33 prišlo v nemške roke. Francija je imela le še 5 pešpolkov in 6 polkov konjice, vse drugo je bila vojna požrla.